

Iz ornitološke beležnice

From the ornithological notebook

SIVA ČAPLJA *Ardea cinerea*
GREY HERON - *Chronology of the breeding colony in 1997 at Sotelsko jezero*

Dne 27.2.1997 sem odšel na Sotelsko jezero z namenom, da bi poiskal sive čaplje *Ardea cinerea* oziroma ugotovil, ali so se že vrnile v svoje gnezditveno območje (pozimi jih tu ni bilo). Seveda sem jih našel in tudi hitro preštel, končal sem pri 55 osebkih, pozneje pa sem jih naštel 60. Sive čaplje so se najbrž vrnile prav tistega dne ali dan prej, saj so večinoma počivale (ležale ali stale so na suhi travi, le nekaj jih je iskalo hrano po plitvi vodi). V gnezdih še ni bilo nobene. Ob naslednjem obisku 7.3.1997 pa so sive čaplje še pospešeno gradile in obnavljale gnezda. Kot posebnost bi omenil, da 8. in 9.3.97 niso bile dejavne na gnezdih, ampak so se prehranjevale in počivale ob Sotli. Tudi parjenje je bilo v največjem teku, kar sem imel priložnost lepo opazovati. Ko je samec s tem opravilom končal, je za nekaj trenutkov obmiroval, nato pa nekaj časa stresal s perutmi. 3.4.97 so nekatere sive čaplje že bile v gnezdih, verjetno so že sedele na jajcih. 11.5.97 pa jih je že večina sedela v gnezdih, le 5 osebkov sem našel ob Sotli. Še ena zanimivost: sive čaplje tudi med gnezdenjem popravljajo svoja gnezda. 22.6.97 pa sem že lahko opazoval 11 mladih sivih čapelj; mlade in stare so brodile po plitvi vodi in iskale hrano. Mlade čaplje sem spoznal po tem, ker imajo zgornji del kljuna sive barve, spodnji del kljuna pa je blede rumenkast. Poleg tega so nekoliko manjše in svetlejše barve, po glavi pa imajo več črnine (tudi okrog oči). Po vseh teh podatkih lahko sklepam, da so sive čaplje začele gnezditi že okrog 1. aprila in da so se prvi mladiči izvalili okrog 1. maja. Natančno število mladih čapelj ni bilo mogoče ugotoviti.

Podhraški Zdravko, Na livadi 16a, 3250 Rogaška Slatina

NJIVSKA GOS *Anser fabalis*
BEAN GOOSE - *Only 130 individuals on 14th December 1997 at Ormoško jezero due to fog, against 1550 - 2000 individuals counted on average in this month*

Edino znano stalno prezimovališče gosi v Sloveniji je Ormoško jezero, ki je pozimi zato tudi redna točka ornitoloških terenskih obiskov. Tudi 24.12.1997 sva se z Jakobom Smoletom že navsezgodaj odpravila na Ormoško jezero z namenom, da pregledava in preštejeva gosi, ki se ponavadi po sončnem vzhodu dvignejo in odletijo proti Madžarski, kjer se hranijo na prostranih žitnih poljih. Namesto pričakovanega pannonkega sončnega vzhoda naju je pričakala gosta megla. Na najino prese-
nečenje je bilo ta dan gosi presenetljivo malo, na jezeru je spalo vsega le 130 njivskih gosi *Anser fabalis*, kar je bilo znatno manj od zadnjega opazovanja z dne 14.12.1997, ko jih je Borut Štumberger na jezeru opazoval 1550. Dodatno presenetljivo je bilo, da teh 130 gosi z jezera ta dan sploh ni odletelo, temveč so se le enkrat nemirno spreletele po jezeru in se pomaknile proti ustju.

Na vprašanje, kje je preostanek jate, sem že čisto pozabil, ko sem kasneje istega dne preživel božični večer pri prijatelju v Hotizi. Čisto po naključju sem stopil malce na sveži zrak iz hiše, toda še preden sem bil dobro zunaj, že sem zaslišal značilno oglašanje gosi v zraku. Čez hotiške travnike je iz smeri Madžarske točno proti Ormoškemu jezeru letela jata približno 100 njivskih gosi. Tej jati so sledile še manjše skupine in med 16:30 in 17:30 je hotiške travnike v isti smeri preletelo več kot 2000 njivskih gosi. Domačini so mi povedali, da je to pozimi tukaj vsakdanji prizor.

Možna razlaga za malo število gosi zjutraj 24.12.1997 na Ormoškem jezeru je, da je gosi pri prehranjevanju ujelo slabo vreme (izredno gosta megla), tako da se niso preselile na prenočišče, ampak so prenočile kar na poljih. Na jezero so se vrnile naslednji večer, ko se je razjasnilo.

Na društvenem izletu 27.12.1997 smo zjutraj lahko spet opazovali tradicionalen vzlet njivskih gosi, tokrat jih je bilo 2200.

Damijan Denac, Pintarjeva 14, 2106 Maribor